Ötödik évfolyam. 35. szám. Székely-Udvarhely, 1899. augusztus 27.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok: és közs. előljáróknak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: BETEGH PÁL.

Hirdetési díjtételek: 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfeli 2 fillér, magánhirdetések □ centiméter 6 fillér, többszörös, kételmű 4 filléres centiméterenként. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Rendes és nyilttér alja előre fizetendő. — Hirdetések a lap részére elfogad minden hirdetési iroda.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvkereskedése (Kossuth-utca), hova minden e-lapot érintő közleményük, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Szövetkezzünk!

E napokban leplezték le Berlinben szobrát annak a nagy férfiunak, igazi hazafi- és nemeskelű emberbarátnak, a ki ötven évvel ezelőtt a szövetkezetek eszméjét felvetette és az első szövetkezeteket Németországban megalkotta. Schulze-Delitsch az a nagy ember, a kinek a hálás utókor emlékoszlopot állított hazájában, melynek leleplezésére a szélrózsa minden irányából sereglettek össze a szövetkezetek képviselői, hogy a nagy férfiu emlékének egyeletőkkel adózzanak.

Schulze meghatva az alsóbb néposztályok nyomorától, sok ideig töprenkedett azon, hogyan lehetne egyrészt azoknak sulyos helyzetén javítani, másrészt a szocziális küzdelem veszélyeit elhárítani és csakhamar arra a gondolatra jött, hogy ugyanazokat az eszközöket adja a munkások, a kisiparosok kezébe, melyekkel a nagy tőkével dolgozó gyáripar rendelkezik. Bebizonyította, hogy a szegény néposztályok is gyűjthetnek tőkét és megjavíthatják sorsukat, ha dolgoznak, takarékoskodnak és kölcsönös támogatásra és segítésre egyesülnek. Szövetkezésre szólította fel a kisipar munkásait, hogy egymást támogatva, megszerezhessék a szükséges forgalmi tőkét, hogy szükségleteik beszerzésénél nagyban bevásárolhassanak s így ugyanazokat a mérsékelt árakat elérhessék, melyeket a szintén nagyban vásárló gyáripar a nyerőanyagokból elért.

Hazánkban is az utóbbi években szép fejlődésnek indult a szövetkezeti élet. Egyre-másra alakulnak a szövetkezetek, melyeknek biztos alapon való működését biztosítja a nemrég megalkotott szövetkezeti törvény, erőt és táplálékot nyujtanak az 1898. XXIII. törvényczikkel megállapított országos központi hitelszövetkezetek. De mi ez a fejlődés Németországhoz képest, a hol már 17.000 ily szövetkezet létezik. Mi még csak a kezdet kezdetén vagyunk e tekintetben és még igen sok a tennivalónk ezen a téren. Ha becsülettel meg akarunk állani a nemzetek nagy világversenyében, úgy nagyobb tevékenységet kell kifejtenünk a szövetkezés terén, sokkal nagyobb számban kell feállítanunk ugy mezőgazdasági, mint ipari hitelszövetkezeteket. Mert csak ilyeneknek minél nagyobb számban való létesítésével tehetjük gazdasagilag erossé nepreteguink minden osztalyat, foldunyest es kisiparost egyarant.

De ugyanis, nálunk még nincsenek az emberek az önállóság ama fokára emelve, melyet az önségely elve megkövetel. Nálunk még most is mindenki mindent a hatóságoktól, a kormánytól vár. Különösen áll ez iparosainkra nézve.

Pedig ha iparosaink boldogulni akarnak, ha fel akarják venni a versenyt a gyáriparral, úgy legsürgősebb teendőjük lenne a különböző szövetkezetek létesítése. Tudvalevő dolog, hogy iparunk haladásának egyik legnagyobb akadálya a tőkehiány. Üzletlőke hiányában természetesen hiltelre szorulnak iparosaink, hitelviszonyuk pedig tudvalevőleg igen zilalmas. Ezen, a mai rendszerben van tehát legnagyobb szükségük. Ebből a czélból hitelszövetkezetek alakilandók az iparosok egészséges elemeiből; melyek olcsóbb, esetleg nyugodtabb kölcsönt eszközölhetnek ki, mint egyes felek külön külön. S e tekintetben nagy segitségökre lesz az országos központi szövetkezet, melylyel hitelviszonyaik rendezése végett nagyobb sulyval léphetnek összeköttetésbe.

De itt ne álljanak meg iparosaink. Ha megvannak a hitelszövetkezetek, igyekezzenek más uton is üzletlőkejöket gyarapitani. Ezt pedig ismét csak szövetkezetek által érhetik el. Hogy a versenyző árral lépést tartva, maguknak tisztességes keresetet is biztosíthassanak, a feldolgozandó anyagokat minél olcsóbb beszerzésére kell törekedniök egyrészt, másrészt pedig szerzámaik tökéletesbitése, esetleg gépek segitsége által termelésöket lehetőleg gyorsíthaniok kell.

Alakitsanak tehát anyag- és szerzámszerző szövetkezeteket és részesitsek tagjaikat azok udvös előnyeiben minel kiterjedtebb módon. Az anyagszerző szövetkezetek még nagyobb előnyöket nyujthatnak, ha a beszerzett anyag közös feldolgozására szövetkeznek az egy szakmabeliek. Erre szolgálnak a közös termelő szövetkezetek. Mennyi időt, munkaerőt és mennyi költséget takaríthatnak meg ez által, mi ismét a termelés olcsóbbitásával jár, úgy versenyképességét fokozza. Ide tartoznak még a közös árucsarnokok, a jó munkát biztosító szövetkezetek stb. N.

A magyarosodás érdekében. A kormány a magyarosodás érdekében messze kiható intézkedéseket tervez. E szerint 1900. évtől kezdve a kereskedők és iparosok, egyszóval bármiféle czimtabla felirata csak magyar lehet; csak magyar szöveget irhatnak hirdetmények forgalomba és csakis azon kereskedők kapnak jogot hitelesiegyel birni, melyek az állam nyelven vezetitnek. Ez az intézkedés ki fog terjedni nagy a fovarosra, mint az ország varosaira es kozsegeire.

Nem lesz délután előadás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesitette a közgazdasági igazgatókat, hogy az aj tanevtol kezdve, mindennap a delelotti eloadasok tizenket oraig tartassanak, ez altal delutani ket felnapi szunet helyett az also negy osztaly ban negy, a felso negy osztaly ban pedig harom fel napi szunet lesz.

Darányi munkásügyi reformjai. A földmivelésügyi miniszter törvenytervezetet dolgoztatott ki, a melynek értelmében a mezőgazdasagi munkaszokvelites orszagosan szervezteinek. A törvenytervezetet a miniszter megkiildotte az osszes gazdasagi egyesuleteknek bizalmas hozzaszolas czeljaban. A beerkezo valaszok utan a foldmivelesugyi miniszteranum megfelelően kiadogozzak a törvenyjavaslatot s a miniszter lehetoleg az osszel a parlament ele terjeszti. A foldmivelesugyi miniszternek czenkivul meg kel munkaszotvevojavaslata van keszuloben, az egyik a csoplo- es munkasvallalokoz, a masik a gazdasagi segednunkasok jogviszonyainak szabalyozasarol szol.

Feltétlen elismerést érdemel Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek az az ujitása, hogy a kereskedelmi muzeum reorganizalasaval teljesen különválasztotta a kivitel üzleti részét az állami érdekeket szolgáló részeből. A kereskedelmi muzeum — magyar királyi kereskedelmi muzeum czimmel ruhaztatvan fel — ezentul már csak az állam szolgálatában áll, mig az üzleti részt a kereskedelmi részvénytársaság fogja ellátni ama szoros korlátok közt, a melyeket a miniszter e tarsaság elő kereskedőink hozzajarulasanak igenybevételére nezve szabott.

A magyar államvasut fölösege. Az Államvasutak igazgatósága augusztus 18-dikán összezsoré forintot szálitott be pénztári felesleg eiőt a magyar királyi központi állampenztarba. A folyó evi beszallitas eddig $8^1/_2$ millió forintot tesz.

Téves felfogások a hitelszövetkezetekről.

Elcsavart igazság; téves eszmek rossz akaratu kiakaszása; a szegény iparos emberek gyakorlatlanul fillérenként önös czelok szolgalasara valo felhasznalasa: nem lehetnek a nep ellenében történő akczio kifolyasai.

Tobb közgyulest volt mar ez ev folyaman a helybeli „Szekelyudvarhelyi hitelszovetkezet"-nek. Erytheen szamt tudunk dulore jutni es vegeredmeny-en hatarozni, hogy

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Aratás után.

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

Nem busulunk, panasz-szóra nem kelünk,
Megáldotta mezőinket Istenünk,
Kevésükben is sulyos szem mig pereg,
Magyar nepem egre nezzen a szemed.

Mit a gazda szép reménynyel bevetett,
Még a dülök oldala is ízetett,
Egyik bőven, gyengebben tán a másik,
De mindenünk Isten ujja megtiszik.

A falukban karcsu magas asztagok,
Megél már a székely ember valahogy,
Ej, hiszen a jég hátán is megélne,
Hogyne lát, ha szemtől sulyos a kéve.

Kinek munka kérgesité tenyerét,
Méltón veszi szorgalmaert el a bért,
Korán gondolt házanepe sorsára,
Érdemes, hogy a magus eg megáldja.

Édes anyát szépen kéri a gyerek,
Süssön neki uj buzából kenyeret,
A jó anya harmadnapra igéri,
Hogyha liszen kegyelmczlói megéri.

Székely anyák, süssetek jó kenyeret,
Hogy serdüljön, növekedjek a gyerek,
Legyen munkas mint az apja s igazán
Csüngjön szeme Istenén és a hazán.

Tarcsafalvi Albert.

Az iszákosság ellen való küzdelem.

Szomoru tény, hogy hazánk a palinka és egyéb szeszes italok gyárosainak s az iszákosoknak a hazája. Különösen nepunk szegenyebb osztalyara nezve ez az. De el van terjedve e rut szokas nemzetünk minden rétegeben. Meghajolnak az alkohol előtt: egy reszük, mert abból el, más reszük, mert attol hal meg. Az alkohol viszi a vezérszerepet az alkotmanyos eletben, foszerepet jatszvan a nagypolgarsagra, hozzan nemzeteik finnak — a valasztasi jog gyakorlasaban — az alkohol szitja a tömegek lazadasait — ott van mindenütt, a hol a fekevesztett emberek szenvedelyek mocskoljak be önmagukon az istenek eredet bélyegét.

A szeszes italokban semmi tapalo anyag nincs, összes (kezdetheni) hatasuk az, hogy jotekonyan czökkenthetik a szur fölborulasát a testben. Ez a különben jelentektelen jó hatás azonban csak annál veszedelmesebb szárkerakodásokat okoz az iszákosokná. Folyosos hélhurutot idez elő, megzavarja minden szervet az ember testnek, tönkreteszi az idegrendszert; az érzékszervek, mint a látás, hallás megrontanak; a szellemi tehetségek meggyöngülnek s előttünk állanak az dülö alkohol-mérgezes szomoru alakjai, kik közt a halandóság ijesztőn nagy, kiknek szervezete elvesztette minden ellentálló képességet a betegségekkel szemben. Ez az erkölcsi veszedelem, mi a részegeskedés okoz az egész, hogy tönkreteszi a családi boldogságot, az anyagi jólet s előseguit a bünt.

És az erkölcsi es testi elfajulas oka legnagyobb részt kivalkepen a palinkaivas.

A társadalom legkomolyabb és eredmenyeiben legnagyobb hordereju feladata azon vesszasagok elharitasaban all, mikor az iszákosságot elonuozdithatjak, a merskelti egyesuletek felallitasa, a palinkanak es egyeb szeszes italoknak a tavval, kavcsal stb. valo helyettesitese, a munkassozfaly helyzetenek javitasa azok az eszközök, mikkel a romboló, aztu elfajulas ellen küzdelmünk kell.

Nem tulozni akarok itt. Eszemben sincs, hogy akár a palinkanak, akár más egyéb szeszes italnak mérsékletes élvezetére ellen beszéljek. Hisz tapasztalatból, hogy sok hasznat lathatjuk a merkeletes palinkavásrak szokatlan, nagy erőfeszitések alkalmával, mikor emelkedett kedvre, nagy erőkifejtesre van szükség, vagy kedvezőtlen eghajlati viszonyok közt kell erős munkát végezniünk.

Bizonyos az is, hogy szinszemünk valnak az élet, ha olykor, kiveteles alkalmakkor a kanesó fenekére nem nézne az ember. A nemes bor gyöngyözö habja, a tiz, a mi a tokaji csepp jelben lakik, lelket kölcsönöz a csüggedőnek, erőt a kifáradottnak, uj élőlelket a munkaerőtnek vesztett embernek szellemi munkara, emelt gondolkodásra az semmivel meg nem ízethető, sokszor egy egész élet iranyara elhatározólag hato momentumokat. „Sed, est modus in rebus . . . "

Mindenne jó oldalok vegzetesen artokká valnak az iszákosra nézve.

Gyamolitanunk kell a szegenyseget, ki kell irtanunk az italban igazat, feledtet keszö nyomort, meg kell operalnunk a burzadalom testen. Szabadsagszeretes kulöveseket, a proletariatust, a feher emberek kozott divo szogyenletes rabszolgasagot, a munkasnak a munkaodval szemben — idealis, nagy, munapsag magunnyi egeto kegyetlenseget.

Tegye meg minden ember mindenkor a magaet es lassuknak hala-hal fogunk a kitüzött czel felé. A zaroruk, a munkaszünet, a korosmazaris torvenyhatosagi uton valo szabalyozasa mindaz, a mit allamilag es rendőrileg tenni lehetett. A többi a társadalom feladata. Szórakozást, könnyü munkat kell nyujtani szegenyebb embertársainknak a sulyos heti munka szomorusanak es pihenő napjuban. Befolyasolni kell magatartalukat, a csaladot. Bármily nehez feladat is ez, barmily alozatot kivan a vagyonositó, mivelhogy czélszerű reszerol, mind nem sok azert, hogy elkerüljük a nyomortól bünbe taszottatok minden tonkretevessel fenyegető mozgalmat. A torténelem tanit arra, mily következmenyekket jar a „panem et circenses" követelések meg nem adasa.

Dr B. M.

Lapunk mai számához egy féliv melléket vet ma csatolva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

belépéssünk az „Országos Központi Hitelszövetkezet" kötelékébe.

Miért? Azért, mert nekünk nehány módosabb egyén bankalapitási mánuám esett és minden eszközzel oda törekszik, hogy a tisztán a nép erkölcsén — minden nyereszkedhetés kárszenvedásai — négy év óta tüdősen működő hitelszövetkezet tagjainak fülleréit szibvasárba vibesse, annak segitségével egy mindenképen szerepelni vágyó klikk érdekeit előnegítse — a szövetkezeti magszántos eszme, a szegény emberek világos kárára; a takarékossága mit sem ügyelő bankrészvényesség örvenyébe ohajtván vezetni óket. Mert a mi egyiknek áldás, meglő mérge lehet az a másiknak.

Hát a mi iparosaink már olyan nagy gazdák lettek, hogy fölösleges pénzüket bankrészvényekbe fektethetik? Honman van, mikor szereztek azt a mindenesetre nagyobb összegeket, melyeket megszakitás nélkül kamatoztatásra adhatnak bankrészvények alakjában? Hisz akkor már saját lábukon is járhatnak; nincs szükség állami támogatásra!? Ma-holnap különbözö gyárak kémenyei fistölöghetnek varosunkban — a fökepenzes iparosok jóvoltából s így szokný népünk minden nyomorusága elenyészik!?...

Bár igy volna! Bár csak ne kellene a szánalmas, mindennapi kenyerét megkeresni is alig tudó s mégis elérhetlen dolgok után kapkodó egyszerű unos-unitg czikkezni és másfelől egyt «stromoda jugatasokkal vesszőni a téves utakon, zavarosban halászni szerető kellemetlen mesztifikáczió alapján, melyek már-már vegveszélyfyel fenyegetik a kőmyen hiroket. Az ilyen, minden közczélt megvető s csakis az önöz czélnek tamkelegeben vizckándozni szerető eszmékből terem az elégedetlenség, mely már annyi — máskor bekés s csakis az eszelesavaria miatt bekétlenkedő — ártattan ember vérét kivánta áldozatul az meg lobbol dolnt s a megsemmisüles piszkos mocsarában erjedö baczillus fészekbe, hol a tisztes munkahoz, szorgalomhoz vezető út örökre el van zárva ama szerencsetlenek elől, kiket elterveljöttek.

Városunk e vármegye központja. Ezt ne feledjük. Az összes szegény sóvárgó szemei csüngenek munkálkodásán, avagy hanyatlásán. E városnak kötelessége tehát ugy működni, hogy a községek tulszarnyalni ne tudják. A legtisztább kategoriás sok kázosság hátramaradását eredményezheti, mert innen indul ki jó és rossz eszme egyaránt. Erre ügyeljünk!

Az 1895. óta fennálló „Székelyudvarhely Hitelszövetkezet" letjogosultságát magyarázni fölösleges. Azt már bebizonyitotta ünmagat akkor, midőn 124 tagal megalakult. Ma 700-nal is több tagja van s ha a mostanihoz hasonló ellenáramlatokkal küzdödni nem kellett volna, lehetne 2000 tagja is.

Ezen intézetbő — igaz ugyan, hogy — több nyereszkedési vágyó, kevésbbé szorgalmas es nem pontos tag időközben kilépett, de helyet ujak foglaltak el. S ezzel az intézet csak nyert, mert valamint a „Genfi-tó" kristálytiszta vizét az által nyeri, hogy a Rohne rajta keresztül folyó s a tisztatlanu reszeket magával ragadja: ugy czen intézetre is jótékony hatassal lehet ez a procedura.

Az országgyülés mind a két Háza nagy lelkesedessel fogadta el a hitelszövetkezetekről szerkesztett javaslatot, melyek ma már szentesitett törvények és hivatva vannak hazánkban erőlesi és anyagi jóléttel, megelegedést teremteni — a kis emberek között... — részben a takarékosság: hajtam fejlesztése és növelése, legiokább pedig oko-s hitelnyujtás által.

Hiába akarjuk hamarosan fészisokkal a népet felrevezetve, sötét szinekkel festeni hitelszövetkezeteket, ahar napot elhonaljosithatjak a fellegek, de csak ideig-óráig, mert előbb-utóbb előjön és meg hatványozottabb mértekben szorga termékenyitö sugarait kicsinyre es nagyra egyiránt.

Ha valakinek nyereszkedő, uzsorás vállalat kell, szervezzen. Nem gátoljuk a szegény foldimves és parasztosztályt oktelenül boldogitó (?) törekvesiben. Egyre azonban kérjük: kimeljék meg reszben a magyar állam, reszben jótekony fouraink áldozatkészségebol, nagyobb reszben pedig saját emberségünkbel, becsületes munka utján szerzett fillerinkbol gyarapodó kis intézetünket; hagyják meg azt „rejtőzött takarék"-nak, „piczulas banka"-nak. Hadd fejlődjek az a maga kicsiny kerében. Hosszu csepppekbol lesz a tenger is es senki sem születik hat ökörrel a világra.

Mi szivesen kiengedjük nyereszkedésre igyekő tagjainkat a szövetkezet kötelekenbol. Menjenek Istea birevel. Alakitsanak nagy bankot, hogy ujuljon meg intézünk is, mint a „Genfi-tó" vize.

Több tag.

A népnevelés apostolai.

Mottó: **Csak előre!**

Tisztelt szerkesztő ur!

Becses felhivására van szerencsem jelentení, hogy Homoród-Recsenyeden az „Olvasó- és Daleglyet" 1899. evi január hó 28-án alakult meg a község jóravaló polgárainak óhajtása és kezdeményezése folytán fiatal hazas emberekbol es ifjakbol. A tagok szama jelenleg 36. Az egylet elnöke és karvezetője Gál József lelkesz, alelnöke Orbán Sandor, könyytárnoka es másodkarvezetője Kiss András veteran tanito, jegyzöje ifj. Máté István, pénztárnoka Fekete Miklós. E községben az enektanitas, olvasás s általában a hazszos es nemes időtöltes irant felébredt kedvnek s az egylet eletrevalositagnak kétségbevonhatlan bizonysga az, hogy az egylet ily rövid idő alatt idealis harmoniamot es multogrophot szerzett; egyházi énekekbol, hazafias es nepdalokbol mintegy 16 drbot szabatosan két szólamra betanult. Hogy a szép kezdethez a folytatás méltó legyen, arról a tagok fokozódó buzgósága és komoly igyekezete a legjobb kezesség.

Mely jelentésem után tiszteilettel maradtam

Homoród-Recsenyeden, 1899. aug. 12-én.

Gál József s. k.
unitár, lelkész.

A gyáripar tervbevett fejlesztése.

Sok szó esett az ország gyáriparának, különösen pedig a Székelyföld gyáriparának pangásáról, sőt visszaszocsszéről. Mert mig az ország felső részeinek virágzó gyáripara van, a Székelyföld gyárai egyre fogynak s az ipar nemcsak az uj keletiek sorsa, de oly régi gyárnak is be kellett szüntetni üzemet, mint a bükszádi (alapittatott 1763) ivegyár. Ha valamely gyár kedvezőbb viszonyok között tengett, annak is száz meg száz kiadási all fel, lődése előtt ma s nagyobb országos akczió nélkül alig is remélhető, hogy e bajon segitni lehessen, mert az akadályok legnagyobb részben csak állami támogatással háríthatók el.

Igy gondolkozik az iparügyi kormány is, mely egy közelebbi rendeletben akként intézkedett, hogy a gyárak viszonyairól részletes felvilagositast kapjon, miből megismerhetni lehessen azokat, az általános következtetést vonjon az eddigi törekvések eredményeiről es tervet készitsen, melyivel jövöre remélhetőleg a gyáriparnak lendület adhato. Az erő szóló rendeletek már szektüldettek a kereskedelmi es iparkamarákhoz, a melyek készséggel sietnek e nagyjelentőségű közgazdasági akczióban a kereskedelemügyi miniszternek segitségere, mert meg vannak győződve, hogy ez az a gyakorlati irány, melyen a bajos eredményei lesznek. A székely kereskedelmi- es iparkamara e szándékban szintén szivesen lett e tárgyban, felhivan tanácsosait es a kerületében levő gyárakat, hogy a miniszternek segitségere legyenek, a kérdés helyzetben vagyunk, hogy e megkeresést, melyből az ügy es fejszeretet annyi kizárgatnak, egész terjedelmében közöltbetjük. A felhivas igy szól:

„A hazai gyáripar fejlesztése érdekében megfelelő és sikerre kilátást nyujtó intézkedések csak ugy lehetnek a gyáripar jelenlegi helyzetéről pontos és részletes es megbizható adatok állanak az iparügyi kormányzat rendelkezésre; vagyis ha a gyár vállalatok érdekeiségre — számitaveszen a jelenlegi közgazdasagi viszonyokkal bemélyt pangás es veszcsés okait — azokról bezámoltak önmagának s ugyanazt a gyáripar segitésére es megmentésére hivatott iparügyi kormánynak is tudomásra hozza.

Az iparügyi kormány a maga részéről szinten nem zárkozik el attól, hogy gyökeres átalakitásokba kezdjen s mint az ipar dre, hozzájáruljon a gyöngék erősitesehez.

E végből elérkezettnek látja az időt arra, hogy a kereskedelmi es iparkamarák, valamint a közvetlenül érdekeltek közemüdéseivel a gyáriparra vonatkozó adatok birtokába jusson.

Ezen adatok kizárólag csak iparfejlesztési czélokra, vagyis magukban az iparosoknak érdekében es javára fogunk felhasználni.

Arra nézve, hogy a kérdéses adatok nem fognak a már emlitetten kivül esetleg adóztatási, vagy más czélokra is felhasználtatni, teljes biztositéknak nyujtunk első sorban az a körülmény, hogy az egész felvétel az iparfelügyeletről szóló 1893. evi XXVIII. törvénycikk alapján fog végrehajtatni, a melynek 30. §-a kimondja, hogy „az iparfelügyelők által (s a felvevő közegek, a kereskedelmi es iparkamarák az iparfelügyelők szokása, az emlitett törvény 11. §-ok alapján az iparfelügyelőket helyettesitve fognak eljárni) gyüjtött adatok más, mint az iparfőrvenyek s az erre vonatkozó rendeletek végrehajtásaban szükséges vagy iparstatisztikai czélokra fel nem használhatók."

De eltekintve czélt, a szükséges intézkedéseket már is megtette a kereskedelemügyi miniszter ur minden irányban arra nézve, hogy közegein kivül másoknak az adatokba betekintésik az legyen, felhat attól sem kell tartani, hogy bemondott adatokról akár a felvétel, akár a feldolgozás során, vagy később illetéktelenek tudomást nyernének.

Gondja lesz továbbá önmeltóságnak arra is, hogy a mennyiben az eredmények közzététel a kivánatosnak és szükségesnek mutatkoznak, ez olyforman történjék, hogy a nyilvánosságra hozando adatokbol valamely vállalat egyéni viszonyaira következtetni ne lehessen.

Ezeken felvezetett s legtudatosabb szem kinak tehát a miniszter ur az érdekeltek közleti titkaiba behatolni s azért a gyárosokhoz csak oly kerdések fognak intézteni, illetve csupán oly adatok bemondasa fog tőlük kivanatnak, a melyek az illető czélt érdekeik hármféle kocskázitásása nélkül megadhatók.

Felkerjük ennélfogva t. czimet, hogy a szóban levő rendeletül fontossága es a gyáripar czéljait is a legtejjesebb mértékben szolgáló munkalat végrehajtasa s a kivánat adatokat bizalomral rendelkezésre bocsátani szivesekjék. A mennyiben az idő és körülmények engedik, kamaránk titkara személyesen is meg fogja ez ügyben látogatni a gyáros urakat.

Hogy t. czim előre is tájékozva legyen arról, hogy mifele kérdesek merülnek fel az adatgyüjtésnel, illetőleg mily adatokat fognak kivánni az iparügyi kormány kiküldöttei, a felvételnel használandó alapkérdévekket egy példányt ?, alatt ide zárunk. Hangsulyoznunk kell azonban ismételten is, hogy e kérdésnek czak tájékoztatasul szolgaljanak es ezeket kitölteni nem szükséges, mert az egyes iparágaknak megfelelő részletes kerdésekre kiküldeset a helyszinére kiküldendő miniszteri szakkörgek fogják végezni, a kik pontos levételükrol idejekorán értesitést küldenek a t. czimhez.

Felkerjük ismételten is, hogy gyáripartunk jól felfogott erdekeben ne terheltessek a kivánt adatokat annak idejen kiszolgáltatni.

A Székelyföld viszonyai minden tekintetben csak támogatassal javulhatnak. Nekünk all tehát első sorban erdekünkben, hogy a támogatást mindenesetre megnyerjuk, hogy ez a hazai fejlezetlen feltárásával annak utjat egyengessük.

Hazafias tiszteilettel

Maros-Vásárhelyen, 1899. julius 26-án.

Tanszik B. Hugó, *Sz. Szabics Péter,*
kir. tanácsos, elnök. titkár.

A magunk részéről ismételten is ajánljuk az ügyet az érdekeltek figyelmebe, mert mint a kamara mondja, az érdekeltenek all első sorban erdekeben, hogy a kinálkozó támogatást mindenesetre megnyerjék.

IRODALOM.

„**Magyar Könyvtár**" czéju tudvalevőleg az, hogy a magyar és külföldi irodalom termékei **oly olcso áron** hozza forgalomba, hogy azokat a legszerényebb viszonyok közt élők is megszerezhessenek, a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatala a **Helyi Ipar könyv-, papir, iró- és rajzszer kereskedése**, hol az „**Egyetemes Könyvtár**" **10 kros füzetei** is lapkatók) — hogy e vállalatnak minél szélesebb körben elterjedhessen ez a remek müveket tartalmazó sorozat — az eddig megjelent és a megjelenő füzeteket állandóan készletben tartja a rövid utasitásban leirt eszközökben esetről-esetre kőszüjak a folytatólagosan megjelentek czimeit. A „Magyar Könyvtár" minden füzete ezentan kiadatban **csak 15 kr**. Az eddig ismertetett füzeteken kivül megjelentek:

A csengeri kalapok és egyéb történetek. Irta Kabos Ede. A kötet első czikszelése egy pompás elelkű a puszttuk gentry vilagiból. A többi a fővárosi élet erős vonásokkal rajzolt képe. Szalárdi János siralmas krónikája. Kiadta Angyal Dávid. A régi magyar történetirás egyik legérdekesebb munkája e krónika, melyi a pusztuló Erdély allapotát allitja elénk. A füzetben közölt részek Bethlen Gábor kormányzatának vegét, I. és II. Rákóczy György fejedelemségének idejét vázoljak. Toldi. Irta Arany János. (Iskolai kiadás.) Nemzeti költészetünk e klasszikus alkotása minden idők legszebb magyar klassicus epos, a fő-szöveny. Vigjáték 5 felvonásban. Irta Molière. Forditotta Hevesi Sándor. A vigjáték világirodalmi legnagyobb mestereinek legismertebb darabja, melyet nálunk is nagy müvészek alkotásai teltek meg szerepek. Ketten a vér. Szinmű öt felvonásban. Irta Jókai Mór. Egy rendkivül érdekes történetet illeszt bele a koszorus szerző a 60-as evek magyar vilagába, melyet már annyi remekben vázolt, de kevés helyül oly megragadó szinekkel, oly eleven hüséggel, mint itt. Perikles. Irta Plutarchos. Forditotta Kacskovics Kálmán. Az ókori irodalmi legnagyobb hagyatékának

Melléklet a Székely-Udvarhely 1899. évi 35. számához.

azokat. A hó visszanyomja ugyan buzástól, de tavaszszal újra magával emeli s mikor lejczinál kezd, akkor befolyta az egész buzafejt.

A rozsot ajánlatos szinten alászántás mellett később vetni, mert így tavaszszal későbbre is virágzik s a hidegtől nem lehet annyira felleni.

Ezeket így beszélte el nekem Végh Mihály bátyám is, a mostani basonnyai parasi pappak az apja, a ki Kolozsvár közelében Bálcsban vagy 40 kig gazdálkodott és soha sem volt üszöges buzája, mig a földjei tószomszédjában a Leszui Gyula nagy táblái többszöre nagyon üszögesek voltak a késői vetés miatt. Ennek a figyelő jó gazdának a bátyja, Végh Sámuel intézte a Banffy Miklós gr. kir. főtovászmester gazdaságát mint jogügyi és jószágigazgató, kroni vettetéssel szinten üszög nélkül. Csekély magam is így tapasztaltam.

Megérdemelné, hogy ezeket falubiró, jegyző, tanitó és pap urak egész népökkel beszélnék.

Ez röviden ide jegyzem. A kinek teiszik követi s a kinek nem, hát elhagyja. A kepét kapó egyházi ember nagy érdekében áll a tudatás, de az adokat és rovatalokat hajtó előjáróknak és a közigazgatásnak is.

Kányádszegi.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Derzsi Géza okleveles tanitót a bágyi elemi iskolához, Gyerkes Mihály Szegedi Mihály és Szegedi Matild okleveles tanitokat, illetve tanitónőt, az alsó-solfavi állami elemi népiskolához rendes tanitókká, illetve tanitónőve nevezte ki.

— **Városi közgyülés az aszfalt miatt.** Alig kezdettek meg városunk fő czeren és a Kossuth-utczában az aszfaltozási előmunkálatokat, a mikor különböző kritikák keletkeztek. Szabó Ferencz uram, mint városi virilis képviselő, panaszt emelt a vármegye alispánjához. Erre Jakab Gyula alispán felhivta a kir. adóhivatalt, hogy adjon is, mig erre a kereskedelmi minisztertől-engedélyt eszközöltne, a munkálatok felett a szabályszerű illetménynek felszámitásával, a főellenőrzést gyakorolja; tartozván a város részéről kiküldött bizottsági a főellenőrző mérnök intézkedésének magát alárendelni. A bizottság e hó 24-iki ülésében elismeri a vármegye alispánjának ellenőrzési jogát a város anyagi jogaiban, de sérelmesnek tartja magára nézve, hogy az egyébiránt jogi hivatal alá rendeli s az ügyet közgyülés elé kivánja terjeszteni. Egyuttal Gyarmathy polgármester, Janosy tiszti ügyész és Solymossy tanácsost, ellenőrző bizottsági megbizott a felkérni határozza az alispánt, hogy az ellenőrzés sikere érdekében az épitőcsapat kiküldött bizottsági mérnökött sziveskedjék kirendelni. Végül pedig a Kossuth-utczában levő keresztcsinek a járdán belül való ellhelyezése végett a fokapitány megkeresteset elhatározza. A bizottság jegyzőkönyvének felterjesztése után, a vármegye alispánja egy ujabb intézkedésében kijelenti, hogy előbbi leiratából tevedésből maradt ki a „müszaki tekintetben" kifejezés. Az aszfaltozási bizottság ohajlásara egyhelyben a városi képviselőtestület tudomásul vétetik tegnap d. u. 4 órakor Gyarmathy Dezső dr polgármester elnöklétével volt, melyen mintegy 26 tag jelent meg. Az előbb történtek előterjesztése után Koncz Arnum a bizottsági eljárását tudomásul nem veszi, az alispán rendeletét nem fogadja el, hanem a keresk. miniszter megkeresét javasolja ellenőrző mérnök kiküldese végett. Valentsik Ferencz dr aszfalttiz. tagsagárol lemond s meggyőzésen felül Koncz felszólalásara, a bizottság eljárásunk tudomásul vételet es epitőczeg uraink kitüntetésen kifejezés. Az aszfaltozási bizottság ohajlásara egyhelyben a városi képviselőtestület tudomásul vétetik tegnap d. u. 4 órakor Gyarmathy Dezső dr polgármester elnöklétével volt, melyen mintegy 26 tag jelent meg. Az előbb történtek előterjesztése után Koncz Arnum a bizottsági eljárását tudomásul nem veszi, az alispán rendeletét nem fogadja el, hanem a keresk. miniszter megkeresét javasolja ellenőrző mérnök kiküldese végett. Valentsik Ferencz dr aszfalttiz. tagsagárol lemond s meggyőzésen felül Koncz felszólalásara, a bizottság eljárásunk tudomásul vételet es epitőczeg uraink kitüntetésben

□ méterenként 20 krt fizetnek. Díjak a bejelentéskor azonnal befizetendők.

7. Állatok, termények eladásánál a rendező-bizottság köteleztetik, de bármiféle eladás szükségeltetik a helyszinén, a gazdasági egylet javára az eladó 1 százalékot köteles beszolgáltatni.

8. Az ünnepélyes eszak October 7-én, a termény- és gyümölcskiállitás azonban 7., 8., 9. és 10-én is tart.

Díjak és kitüntetések.

Bár minden udvarhelyvármegyei tenyésztő állithat ki, de pénzjutalmat csak 100 holdnál kisebb területtel biró gazdák nyernek; nagyobb birtokosok arany és ezüst elismerő-oklevelet kapnak. A biráló bizottságot a választmány, illetve lötenyész-bizottság a helyszinén nevezi ki. A kiállitás délelőtt 10 órakor vészi kezdetét, de a biralat délután 2 órakor eszközöltetik; a díjak kiosztása pedig a biralat megtörténte után azonnal.

A pénzjutalmak alapját a gazdasági-egylet kebelébül felállandó 350 frt-os díj-alap szolgáltatja, melyet a földmivelesi minister az utal adományozott összeg képezi.

Minden egyes csoport kiállitói közül a nagyobb birtokosokból első az arany elismerő-oklevelet kapja, a második az ezüst elismerő oklevelet; a kisbirtokosok közül a vegyes választmány által a kiállitást megelőző nap megállapitott első és második díj osztatik ki diszes okmány kiseretében,

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet választmányának Székely-Udvarhelyt, 1899. év augusztus hó 8-án húzott 50-ik számu határozata folytán.

Pálffy Dénes, elnök. **Dr Gyarmathy Dezső,** titkár.

Közöüség köréből.*

Tekintetes szerkesztő ur!

Miután b. lapja minden közérdekü ügyet felkarol, bátorkodtam én is alábbi sorammal bekopogtatni. Ugyanis postai közlekedésünk a kezdet kezdetén áll s a mméltó, belügyminiszter urnak e téren hozott üdvös rendelete daczára sem javult, sőt rosszabbá vált, mert mig a mult évben hetenkint kötszer kaptuk a postát, addig most hetenkint egyszer kapjuk, de meg igy sem rendesen, pedig az emlitett rendelet világosan meghagyja, hogy a küldemények hetenkint legalább háromszor a községbe szállitassanak. De ez — ugy látszik — a mi községünkre nem terjed ki . . .

Felkérem az illetékes hatóságot, hogy szivesked jék már egyszer e szánalmas helyzeten segiteni.

Maradtam a tek. szerkesztő urnak igaz hive:

Egy bogárfalvi.

* Ezen rovatban helyet adunk minden közérdekü felszólásnak, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 14801—899. alisp. Hirdetmény. A vármegyeházban levő irodák részére az 1899/1900. évi téli idényre szükségeltető 350 köbméter száraz bükk-tüzifa szállításának biztositása czéljából f. évi szeptember hó 12-én déli 12 órája alatt irthoz annál bizonyosabban nyujtsák be, mert később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alulirtnál tekinthetők meg. Sz.-Udvarhelyt, 1899. évi aug. hó 4-én. Jakab Gyula, alispán.

Sz. 14800—899. alisp. Hirdetmény. Az udvarhelyvármegyei közkórházban ápolás alatt levő betegek 1900. évre szükséges élelmezésük biztositása czéljából az árlejtési tárgyalás f. évi szeptember hó 28-án d. u. 3 órára a vármegyeház kistermében tüzetik ki. A vállalkozni kivánók 50 kros bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatukat f. evi szeptember 28-án déli 12 óraig alulirtnoz nyujtsák be, később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alólirtnál megtekinthetők. Sz.-Udvarhelyen, 1899. évi aug. hó 4-én. Jakab Gyula, alispán.

Sz. 14802—899. alisp. Hirdetmény. A vármegyei közkórháza az 1899—1900. évi téli idényre szükségeltető 445 köbméter száraz bükk-tüzifa szállításnak biztositása végett folyó évi szeptember hó 12-én d. u. 3 órára a vármegyeház kistermében árlejtés tüzetik ki. Vállalkozni óhajtók 50 kros bélyegzel ellátott irásbeli ajánlatukat f. évi szeptember hó 12-én déli 12 óraig alulirtoz nyujtsák be, mert később beérkezett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. A feltételek a hivatalos órák alatt alulirtnál megtekinthetők. Sz.-Udvarhelyen, 1899. évi augusztus hó 5-én. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15657—99. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előljáróságának. Közhire tétel végett értesitem, hogy Bogárfalva, Etéd, Siklód, Zsombor községek szarvasmarha állományában a ragadós száj- és körömfájás; Magyar-Hermány havasi, Zsombor „Tilalmas" nevü legelőjén, Homoród-Oklánd község bivalyállományában a bivalvesz; Rava közs. sertésállományában a sertésvesz; Tarcsafalva községben egy udvarban a sertésorbáncz; Kis-Küllővármegyeben Kis-Szentlászló és Jövedics községek sertésállományában a sertésvesz; Maros-Tordavármegyében Mezö-Madaras és M.-Rogon községekben a ragadós száj- és körömfájas járványosan fellépett és nevezett községekre s legelőkre nézve a vonatkozó zárlat elrendeltetett. — Továbbá Ágyagfalva közs. sertésállományban a sertésvesz; a Székely-Udvarhely varos tulajdonát képező „Szarkakő" alatti legelőn a bivalvesz; Maros-Tordavármegyében F.-Köher, G.-Adorjan, G.-Szakna és G.-Oroszfalu községekben a száj- és körömfájas megszünvén, a zárlat alól feloldatak. Székely-Udvarhely, 1899. aug. 21. Jakab Gyula, alispán.

Sz. 14023—899. sz. Hirdetmény. A székelykereszturi járás főszolgabirója mint az utbizottság elnöke által közhire tétetik, hogy a gagy-erdőszentgyörgyi vicinalis közut 6—7. és 11—12. kilometeren levő löczi hid felszerkezetének helyreállításához 499 frt 65 kr, az alsósimfalva—medeséri vicinalis közut 0—1. km. szakaszán ujonnan épitendő fahidrol 407 frt 20 kr, a taresafalva-csehefalvi vicinalis közut 3—4. km. szakaszán (Csehefalva szücs) épitendő uj kőáteresszel 109 frt 7 kr, a szolokma—küsmödi vicinalis közut 3—4. km. szakaszán (Szolokma szélen) ujonan épitendő kőáteresszel 126 frt 77 kr, a kobaldtemetőrafalva—marincsi vicinalis közut 4—5. km. szakaszán (Martonosi hegyen) levő áteresz ujjáépitéséhez 111 frt 21 kr, a rugonfalva—nagykedei vicinalis közut 3—4. km. szakaszán levő áteresz ujjáépitéséhez 129 frt 71 kr, a rugonfalva—jánkedei vicinalis közut 3—4. kilometeren levő áteresz ujjáépitéséhez 100 frt 27 kr, az etéd—siklódi vicinalis közut 3—4. km. szakaszán (Küsmöd község végén) ujonan épitendő fedköves áteresszel 108 frt 8 kr és a bözöujfalu—áresci vicinalis közut 10—11. km. szakaszán régi malom mellett levő áteresz ujjáépitéséhez 384 frt 27 kr erejéig a mütárgyakra az árlejtes elrendeltett. A fentemlitett munkálatok fogamatositásunk biztositása czéljából az 1899. évi augusztus hó 31-ik napjának d. e. 10 órájára a székelykereszturi járás főszolgabiró hivatalának helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyczni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó s a részletes feltételekben előirt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellatott zárt ajánlatukat kitüzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. A szóban forgó munkalatra vonatkozó müszaki müvelet a nevezett főszolgabiró hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők. Székely-Keresztur, 1899. augusztus 14-én. Gálffy Kálmán, főszolgabiró. 15724—899. alisp. sz.

307. szám. 1899. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1899. évi V. 121. számu végzése következtében dr Baumgarten Károly segesvári ügyvéd által képviselt Teutsch B. József segesvári czég javára Neufeld Elias siklódi lak os ellen 197 frt 52 kr s jar. erejéig 1899. évi febr. hó 1-én foganatositott kielegitési végrehajtás utján lefoglalt és 560 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: 4 ló, 2 par ham, 2 szekér, 1 cséplőgép és 1 trieur nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1899-ik évi V. 121. számu végzése folytán 197 frt 52 kr tőkekövetelés, ennek 1898. évi februar hó 25. napjától járó 6% kamatai, ½% váltó díj és eddig összesen 58 frt 22 kr an biróság már megállapitott költségek erejéig Siklódon végrehajtast szenvedő Id. Anál leendő eszközlésére **1899. évi szept. hó 1-ső napjának** delelőtti 11 órája kitüzetik az alulirt a venni szándekozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az erintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igerőnek, szükség esetén becsaron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárveresendő ingóságokat más is le és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. erelmében czék javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Keresztur, 1899. évi aug. hó 14-én.

Szalontai Albert, kir. birósági végrehajtó

Sz. 14423—899. szb.

Pályázati hirdetmény.

A kobáldemetefalvi körjegyzői körben 200 frt évi fizetéssel rendszeresitett jegyző segédi állomásra pályázatot hirdetek.

Ezen javadalmazásért az illető a helyettes anyakönyvvezetői teendőket is köteles lesz végezni.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerüen felszerelt pályázati kérésüket hozzám **folyó évi szeptember hó 25-éig** adják be.

Székely-Keresztur, 1899. augusztus 21-én.

Gálffy Kálmán, főszolgabiró.

Udvarhelyi járás főszolgabirójától.

Sz. 10602—99. szb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészében fekvő és a bethlenfalvi birtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből 82·03 k. holdnak mintegy 16887 m^3 luczfenyő-fűrészanyag és 1833 m^3 hucfenyő épületfa-készletre ujabbi árverését **folyó évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órára** Bethlenfalva községházához tüzöm ki.

Kikiáltási ár 26798 frt 40 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek alólirt főszolgabirónál és az udvarhelyi járási erdőgondnoksánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. augusztus 18-án.

Dr Demeter Lőrincz, főszolgabiró.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági fenyszerszámok és gőzcséplőgépek
Budapest Váczi-körút 63. sz.
eladó a legkülönfélébb czélra szolgáló szerszámok, gőzcséplőgépek, lóhajtómű-cséplőgépek, szecskavágók, répavágók, kézi- és lóhajtómű-szecskavágók, szecskavágó-fűrészek, szecskavágó-fűrészek, szecskavágó-fűrészek

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik időrendszerben megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Confidentia" czimen **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Váczi-utcza 4. intézendők.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság
mint szövetkezet.
Budapest, VII. Erzsébet-körut 27.

Biztosításokat elfogad **lovak és szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére. Kártérítés igénye fennáll: ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet **kényszervágást** kénytelen elrendelni.

A díjak pedig rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: báró Sztojanovits György, földbirtokos, elnök; Báró Ambrózy Gyula, földbirtokos, Gróf Bethlen Balázs, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Dr Beldy László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, földbirtokos. Gróf Kornis Károly, füredinházi tag, földbirtokos. Báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos. Gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, Dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank r. t." gazdasági tanácsosa. Dr Tetelmi Ármin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület" alelnöke, földbirtokos, Zalesi Jenő, földbirtokos. Dr Pajor Ignácz, földbirtokos, int. igazgató, igazgatósági tagok. Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság
mint szövetkezet.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemezve vannak, csakis

FERNENGEL GYULA

jóhírű pinozéjében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Literenként 32 krtól 1 frt 40 krig; 10 literen felül 28 krtól 1 frt 20 krig. — Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektoliterenként 24 frttól 46 frtig.

Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

A ki divatos és jó férfi ruhát készittetni óhajt, nézze meg szabójánál

KRAUSZ ADOLF

budapesti posztókereskedő

mintakönyvét.

Ötszáz minta: honi (zsolnai), angol, franczia és brünni szövetekben.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen híreszes hatásuar elismerést az idő megpróbáltatnak, mert már több mint 30 év óta meghódult, **fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvenyel, czáznal, tagszaggatásnál és meghűlésekná** és az orvosok valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tiszta szer, hanem **igazi nápszerű házi szer**, melynek egy hátartalkán sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Beváseárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony" véjdjegy és Richter czégegyszó nélkül mint **nem valódit** utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. szőrt szállítók, BUDDALAPEST.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz Ármin gyógytárában.

Kiadó lakás.

Néhai Márton János ügyvéd hagyatékát képező, a felső Malom-utczában fekvő emeletes faház hozzá tartozó külön udvarral előnyös bérösszegért hosszabb időre is azonnal kiadó.

Levelezés által is értekezhetni a kiskoruak gyámja **Szenti Károlylyal**, lakik Véczkén. (U. p Nagy-Kend.)

Sz. 898—99. kj.

Hirdetmény.

Lövéte község elöljáróságа által köztudatra hozatik, hogy a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur által 1895 évi 63343. VI. szám alatt Lövéte község részére engedélyezett **hetivásár, mely eddig vasárnap tartatott, beszüntettetik és folyó év augusztus hó 19-étől kezdődőleg**

a vásártartás a hét szombat napjára tétetett át.

Figyelmeztetnek érdekeltek, hogy ezen heti vásáron az ipartörvény 50. §-ának értelmében élelmi szerek, kerti és mezei terményeken kivül más ipari készitményeket a helybeli lakós iparosokon kivül behozni és árulni senkinek meg nem engedtetik.

A község elöljáróságа.

Lövétén, 1899. évi augusztus hó 7-én.

Ráduly Sándor, községi jegyző. Bencze Lőrincz, k. biró.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50.000 korona
értékben
és több, kisebb, nagyobb nyeremény, összesen
1006 nyeremény 100.000 korona értékben.
Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal **készpénzben** beváltja **Budapesten:** a **„Hermes"** Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utcza 8., vagy **Szegeden:** a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzintézetek **a nyerő kivánságára** készek **az**

50.000 korona értékü főnyereményt egy hasonértékü szegedi mintaszerüen berendezett tanyai gazdasággal is beczserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytőzsdékben és egyéb clárusitó helyeken.

Viszontelárusitók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségehez,
Budapest, IX., Üllői-út 25. Köztelek.

Csak fiatal embereket
érdekel tudni, hogy a
Párisi Dr. Boiton-féle
Injectio Oriental
már néhány nap alatt elmulasztja még a legrégibb és legelhanyagoltabb kitolyást is. Felesleges tehát Sántaf vagy Copaivát használni, mely csak a gyomrot rontja, de a bajt nem gyógyítja.
Kapható egyedül
Zoltán Béla
gyógyszertárában
Budapest, V., Magyrkorona-utcza 23.
Ára üvegenként 1 frt. 120 kr. ajánlatos beküldésével franco.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Székely-Udvarhely város területén, az alsó határban, az állami ut mellett egy 20 holdnyi I osztályu minőségü bennvaló

háztelkeknek

örök áron eladó.

Venni szándékozók e lap kiadóhivatalában tudakozódhatnak.

A helyi és vidéki

építkező

ez uton van szerencsém értesiteni, hogy mindenféle üvege-

közönséget

az szokott a legjutányosabb árak mellett elvállalok.

A munkálatoknak *pontos* és *gyors* kivitéléről kezességet vállalok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtáblám is csehorszáji sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemü közönség szives megren delését kérve, vagyok teljes tisztelettel

Szentpétery Gergely,
Székely-Udvarhelyt.

Üzlethelyiségem Szombatfalvi-utczában, a vasut mellett.

Udvarhelyi járás főszolgabirójától.

Sz. 10601 - 90 sz.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészében fekvő s a fenyédi közbirtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből 117.74 k. holdnak mintegy 18.972 m³ luczfenyő-fűrészanyag és 5416 m³ luczfenyő épületfa készlete ujabb árverését **f. évi szeptember hó 1-én d. e. 11 órára** Fenyéd községházához tűzöm ki.

Kikiáltási ár 32.790 frt 80 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Árverési feltételek alólirt főszolgabirónál és az udvarhely járási m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. aug. 18-án.

Dr Demeter Lőrinc.
főszolgabiró.

Sz. 11285 - 99 - fszb.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészben fekvő és a lokodi közbirtokosság tulajdonát képező fenyőerdőből 10.000 katasztri holdnak mintegy 11400 m³. luczfenyő-fűrészanyag és 3100 m³. luczfenyő épületi akészlete a szerződés megkötésétől számitott egy, esetleg 3 évi kihasználási időtartam mellett **1899. évi szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor** Lokod községházánál nyilvános szóbeli és zárt irásbeli érverésen el fog adatni

Kikiáltási ár 19580 frt, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a homoródoklándi főszolgabirónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Homoród-Ökland, 1899. évi augusztus hó 7-én.

Benedek Imre,
főszolgabiró.

Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj! Uj!

UJ KÖNYV-, PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZ-SZER-KERESKEDÉS

SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utcza)

BETEGH PÁL

könyv-, zeneműü- és ujságkiadó vállalatában,

hol az ezen vármegye összes elemi- és középiskoláiban, az uj tanterv értelmében használandó mindenféle tankönyvek bolti áron már most beszerezhetök pontos és gyors kiszolgálás mellett.

Bárhol és bárki által hirdetett könyvek s más müvek a megjelölt árban üzletemben a legrövidebb idő alatt megkaphatók.

Iskolai szükségletek, mind elsőrendü minőségben:

Fiumei rajzpapirok; **Szénásy és Reimann-féle vászon fedelü, elszakithatlan füzetek,** látképes és többféle irkák; Richter-féle körzők; Günther-Wagner-féle viz- és olajfestékek; Kuhn-, Mendl és Löwy-, Schuller-, Betegh-féle stb. iró- és rondtollak, tollszárak, tolltartók, rajzfüzetek, pontozott és sima lapokkal; ecsetek; oldott és darabos valódi chinai tusok; tus-csészék; elismert kitünőségü törlőgummik; rajztáblák, rajztömbök, vonalzók, rajz-szögek, szivacsok, iskolatáskák, kréták, zseb- és asztali tentatartók, Müller-féle Antracén-, kiváló finom fekete és színes tenták, bélyegző festékek, oldott gummi és syndetikon; zseb- és előjegyzési könyvek (Notes). Első Magyar Irongyári és Hardtmuth-féle irónok, szóval minden használatra alkalmas és előnyös iskolai czikkek állandóan raktáron vannak.

Uj! Uj Uj Uj Uj Uj Uj Uj!

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1899.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.